

**ПЛАН-КОНСПЕКТ (КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЇ)
для проведення заняття із тактичної підготовки з особовим складом 8-ї
навчальної групи навчальної пожежно-рятувальної частини**

Тема: «Гасіння пожеж у будинках і спорудах, в адміністративно-офісних приміщеннях. Гасіння пожеж у будівлях підвищеної поверховості та висотних будинках. Гасіння пожеж у будівлях з металевих конструкцій і горючим утеплювачем»

Навчальна мета: навчання і виховання особового складу, який безпосередньо залучається до ліквідації НС, спрямована на підвищення його професійних знань, формування вмінь і навичок керування силами і засобами при ліквідації НС.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення: навчальний клас.

Навчально-матеріальне забезпечення: план-конспект (конспект-лекції).

Нормативно-правові акти і література:

1. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року №5403-VI;
2. Наказ МВС України від 26.04.2018 № 340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж»;
3. Наказ МВС від 15.06.2017 № 511 «Порядок організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту» зі змінами відповідно до наказу МВС України від 12.06.2023 № 480 «Зміни до Порядку організації службової підготовки осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту»;
4. Наказ МНС України від 07.05.2007 № 312 «Про затвердження Правил безпеки праці в органах та підрозділах МНС України».

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи - 3 хв.:
-перевірка присутніх;
-оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань - 5 хв.:
-перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
3. Викладення матеріалу теми - 70 хв.
Питання, які вивчатимуться:

- 1) Гасіння пожеж у будинках і спорудах, в адміністративно-офісних приміщеннях;
- 2) Гасіння пожеж у будівлях підвищеної поверховості та висотних будинках;
- 3) Гасіння пожеж у будівлях з металевих конструкцій і горючим утеплювачем.

Питання та їх стислий зміст	Методичні вказівки
<p>1) Гасіння пожеж у будинках і спорудах, в адміністративно-офісних приміщеннях</p> <p>Обстановка, що може скластися під час пожеж у будинках і спорудах, в адміністративно-офісних приміщеннях:</p> <ul style="list-style-type: none"> -наявність великої кількості людей, яким загрожують небезпечні фактори пожежі; -швидке розповсюдження пожежі на поверхах, щільне задимлення коридорів, вестибюлів та сходових кліток; -приховане розповсюдження вогню в порожнинах будівельних конструкцій, вентиляційних каналах і шахтах; -вибухи та спалахи; -у разі обмеженої кількості дверних і віконних прорізів можливе підвищення температури до небезпечного для людей рівня в приміщеннях, де знаходиться зона горіння та в поруч розташованих приміщеннях; -наявність великого горючого навантаження; -складне планування приміщень на поверхах, горищах та у підвалах; -поверхневе горіння матеріалів і речовин; -швидке поширення вогню та диму через значну кількість дверей, вікон, побутових і технологічних прорізів, комунікацій, балконів тощо; -втрата цілісності та несучої здатності будівельних конструкцій, їхнє обвалення і поширення вогню; -наявність матеріалів, під час горіння яких виділяються НХР; -наявність електромереж, електроприладів та обладнання під напругою з пошкодженою електроізоляцією; -пошкодження газопроводів. <p>Під час гасіння пожежі в підвалах будинків і споруд КГП зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> -установити конструктивні особливості перекриття над підвалом, стін та перегородок, наявність прорізів та комунікацій різного призначення (вентиляційних, ліфтових, електрокабельних, технологічних тощо) і можливість поширення по них вогню на поверхи будівлі та у прилеглі приміщення підвалу; -установити наявність віконних прямих і можливість уведення через них стволів для зниження температури та використання для видалення диму; -ужити заходів для попередження задимлення сходових кліток шляхом обладнання перемичок і використання засобів димовидалення; 	<p>Дати під запис.</p>

<ul style="list-style-type: none"> -визначити місця та організувати розкриття отворів у перекриттях чи стінах за неможливості швидкого проникнення до осередку пожежі через двері або віконні приямки; -ужити заходів для зниження температури в приміщеннях підвалу, для чого використовувати розпилені водяні струмені або піну; -перевірити стан будівельних конструкцій поверху, розташованого над підвалом (у тому числі методом розкривання); -подавати стволи на захист розташованого вище поверху (за потреби); -застосовувати для гасіння комбіновані стволи, стволи-розпилювачі та піну, потужні водяні стволи використовувати під час розвинутих пожеж. <p>Під час гасіння пожеж на поверхах будинків і споруд, в адміністративно-офісних приміщеннях КГП зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> -провести розвідку та встановити, яких заходів адміністрація об'єкта вжила для евакуації людей з будівлі; -установити рівень загрози людям, за потреби організувати їх рятування та евакуацію, вжити заходів для попередження паніки; -забезпечити знеструмлення об'єкта; -провести розрахунки та визначити необхідність залучення додаткових сил і засобів; -ужити заходів щодо видалення диму на шляхах евакуації; -ужити заходів для зниження температури в приміщеннях; -застосовувати для гасіння перекивні стволи, стволи-розпилювачі та піну; -увести стволи для гасіння пожежі, якщо горіння відбувається на одному або декількох поверхах, подати стволи на захист вище- і нижчерозташованих поверхів, суміжних приміщень та організувати на них розкривання конструкцій з порожнинами і їх проливання для попередження поширення вогню; -перевірити та подавати за потреби стволи на захист побутових, технологічних прорізів, каналів, комунікацій, балконів на вище- і нижчерозташованих поверхах та горища; -визначити місця та організувати розкриття отворів у перекриттях чи стінах за неможливості швидкого проникнення до осередку пожежі через двері або віконні прорізи; -використовувати наявні системи та засоби пожежогасіння; -організувати для попередження поширення вогню через віконні прорізи подачу в них вогнегасних речовин із стволів, розташованих на землі, на автодрабинах або автопідіймачах; -ужити заходів щодо попередження можливих вибухів балонів з газами, систем опалення тощо. <p>Під час гасіння пожежі на горищах та покрівлях КГП зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> -подати перші стволи сходовими клітками, за потреби - через слухові вікна, і надалі - через розкриті у покрівлі отвори; 	<p>Дати під запис.</p>
--	------------------------

Дати під запис.

- організувати за потреби розкриття покрівлі для видалення диму, зниження температури, подачі стволів для гасіння горища;
- подавати стволи для гасіння розвинутої пожежі з ручних пожежних драбин, автодрабин, автопідіймачів, які рівномірно розставити по периметру будівлі (пожежі) з таким розрахунком, щоб струменями води проливати всю площу пожежі;
- здійснювати гасіння по периметру пожежі, просуваючись від капітальних стін до центру пожежі;
- застосовувати для гасіння пожежі перекивні і комбіновані стволи, стволи-розпилювачі, використовувати воду зі змочувачем та піну;
- уводити перекивні стволи для захисту верхнього поверху будівлі під горищем.

2) Гасіння пожеж у будівлях підвищеної поверховості та висотних будинках

Обстановка, що може скластися під час пожеж у будівлях підвищеної поверховості та висотних будинках:

- велика кількість людей, яким загрожують небезпечні фактори пожежі, виникнення серед людей паніки;
- поширення вогню і токсичних продуктів горіння у вертикальному напрямку як усередині будівлі, так і зовні;
- задимлення сходових кліток і верхніх поверхів через шахти ліфтів та інші вертикальні канали;
- висока температура на шляхах евакуації та поверхах, де виникла пожежа;
- складність проведення рятувальних робіт та подачі засобів гасіння до верхніх поверхів будівлі;
- необхідність застосування спеціальних технічних засобів для проведення рятувальних робіт і гасіння пожежі;
- недостатня кількість техніки та обладнання для гасіння пожеж у висотних будинках.

У разі гасіння пожежі в будівлях підвищеної поверховості та висотних будинках розвідка проводиться декількома розвідувальними групами. Під час розвідки, крім виконання основного оперативного завдання, встановлюється:

- ступінь загрози людям, шляхи і способи їх рятування;
- можливість використання пожежних ліфтів, стаціонарних засобів гасіння, видалення диму, пожежних кранів-комплектів, підвищення тиску води в пожежних кранах тощо.

Під час гасіння пожежі в будівлях підвищеної поверховості та висотних будинках КГП зобов'язаний:

- організувати евакуацію та рятування людей;
- ужити заходів для попередження паніки, для чого використовувати внутрішню систему оповіщення, гучномовці тощо;

Дати під запис.

- зосередити на місці пожежі в найкоротший термін необхідну кількість ланок ГДЗС, пожежних автодрабин і автопідіймачів;
- використовувати сходові клітки, пожежні автодрабини, автопідіймачі, пожежні ліфти тощо для підйому особового складу і ПТО на поверхи (пасажирські та вантажні ліфти дозволяється використовувати лише для підйому ПТО);
- використовувати для подачі вогнегасних речовин пожежні крани-комплекти, стаціонарні сухотруби, пожежні рукави підвищеної міцності та пожежно-рятувальні автомобілі з насосами високого тиску;
- здійснювати прокладання рукавних ліній ззовні будівлі зі скаток чи підйомом за допомогою рятувальних мотузок з подальшим кріпленням рукавної лінії за несучі конструкції будівлі рукавними затримками;
- встановити під час прокладання магістральних рукавних ліній одне розгалуження поблизу входу в будівлю, друге - на один-два поверхи нижче від місця пожежі;
- виставити на кожен вертикально прокладену рукавну лінію постового із запасом резервних рукавів для контролю за її роботою;
- ужити заходів для захисту особового складу і пожежно-рятувальних автомобілів від скла та інших предметів, що можуть падати з висоти, а також для позначення небезпечної зони та виставлення постових.

3) Гасіння пожеж у будівлях з металевих конструкцій і горючим утеплювачем.

Обстановка, що може скластися під час пожеж у будівлях з металевих конструкцій і горючим утеплювачем (пінополістирол, пінополіуретан тощо):

- швидке та приховане поширення вогню по полімерному утеплювачу всередині стінових і покрівельних панелей;
- виділення токсичних речовин та сильне задимлення;
- утворення нових осередків пожежі всередині будівлі від полімерного утеплювача та бітуму, що горять і розтікаються;
- швидка деформація несучих конструкцій і обвалення покриття та інших незахищених металевих конструктивних елементів.

Під час гасіння пожеж у будівлях з металевих конструкцій і горючим утеплювачем КГП зобов'язаний:

- організувати подачу стволів «А» і «Б», за потреби - лафетних стволів:
- усередину будівлі - для охолодження несучих конструкцій покриття, колон нижнього поясу, покрівельних панелей, а також на гасіння осередків горіння всередині будівлі та на захист майна;
- на покриття будівлі - для гасіння та попередження поширення вогню по всій площі з одночасним прорізанням отворів для видалення диму і зниження температури, розкриттям покрівельного килиму та

<p>влаштуванням розривів в утеплювачі;</p> <ul style="list-style-type: none"> -на зовнішню поверхню стін - для охолодження і гасіння стінових панелей з одночасним розкриттям конструкцій і влаштуванням розривів; -ураховувати можливість переходу вогню до суміжних секцій і відсіків через пояси в огорожувальних конструкціях, протипожежні стіни і перегородки; -використовувати під час гасіння пожежі на покритті світлові аераційні ліхтарі та вентиляційні канали для випуску диму; -організувати після закінчення гасіння пожежі перевірку стінових і покрівельних панелей з метою гасіння можливих незначних осередків горіння. 	<p>Дати під запис.</p>
--	------------------------

4. Закріплення вивченого матеріалу

– 5 хв.:

Питання для закріплення:

- 1) Гасіння пожеж у будинках і спорудах, в адміністративно-офісних приміщеннях;
- 2) Гасіння пожеж у будівлях підвищеної поверховості та висотних будинках;
- 3) Гасіння пожеж у будівлях з металевих конструкцій і горючим утеплювачем.

5. Підведення підсумків

– 7 хв.:

- вказати на питання, які вимагають підвищеної уваги;
- оголосити оцінки;
- відповісти на запитання.